

BUSZ ANTONI (1897-1940)

Urodził się 10 maja 1897 roku w Magdalenkach, w rodzinie Ludwika i Elżbiety z Koncewiczów. Skończył cztery klasy szkoły ludowej. Później pracował jako górnik na Górnym Śląsku. 2 czerwca 1917 roku powołany został do służby wojskowej. Walczył na froncie zachodnim. Do cywila wrócił 30 listopada 1918 roku. 27 stycznia 1919 roku wstąpił do Armii Polskiej we Francji pod dowództwem gen. Józefa Hallera, służył w 2. pułku artylerii. Wiosną 1919 roku wojsko przetransportowano do Polski. Uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Walczył na froncie ukraińskim i wołyńskim. Zwolniono go do rezerwy 13 lipca 1921 roku i przydzielono do 2. pułku artylerii lekkiej w Kielcach.

16 grudnia 1921 roku podjął pracę w Policji Państwowej. Został przydzielony do posterunku w Krynce w powiecie turkowskim, 1 lipca 1922 roku znalazł się w X Okręgu Policji Państwowej w Stanisławowie. Po kursie dla posterunkowych w Stanisławowie (sierpień 1924 roku) trafił do Policji Województwa Śląskiego i został przydzielony do oddziału konnego komendy rezerwy Policji Państwowej w Katowicach. Od 20 kwietnia 1925 roku służył na posterunkach konnych w Siemianowicach, Królewskiej Hucie i Chorzowie. Od 4 stycznia 1935 roku do 30 grudnia 1936 roku był w III komisariacie w Chorzowie, następnie na posterunkach w Łaziskach Górnych i w Łaziskach Średnich, tutaj był zastępcą komendanta. 23 grudnia 1938 roku mianowany został komendantem posterunku w Wiśle Wielkiej w powiecie pszczyńskim. Służył do wybuchu wojny. Był dobrym policjantem, o czym świadczą coroczne opinie przełożonych, zachowane za lata 1931-1938. Ostatnia z nich brzmi następująco: „Zdolności wykonawcze b. dobre, kierownicze dobre, orientacja, zdolność do nauki b. dobra, nadaje się na komendanta posterunku. Ogólna ocena b. dobra”.

We wrześniu 1939 roku autonomiczna Policja Województwa Śląskiego wycofała się ze Śląska w kierunku Opatowa, część dotarła do Kielc, miała zebrać się w Gołędzinowie i zorganizować zwarte oddziały podporządkowane komendantowi Warszawy, dlatego niektóre oddziały maszerowały w stronę Kozienc i Warszawy, ale większość skierowała się do Lublina i dalej do szkoły policyjnej w Mostach Wielkich koło Żółkwi. Tutaj znajdowała się stacja zborna policji. 12 września nadszedł rozkaz wycofania się do Tarnopola, tutaj przybyła też komenda policji śląskiej. 18 września rano, po wkroczeniu do miast oddziałów Armii Czerwonej, nastąpiło rozbrojenie zgrupowania policyjnego, liczącego wówczas około 700 funkcjonariuszy. Wszyscy dostali się do niewoli i zostali przetransportowani do obozu w Ostaszkwie. O pobycie Busza w tym obozie świadczy m.in. list Mariana Buczkowskiego, który został zwolniony z obozu 1 grudnia 1939 roku i wymieniony w Brześciu nad Bugiem z Niemcami. Przebywał na robotach w Niemczech, w majątku w miejscowości Sonnenfeld w prowincji wschodniopruskiej (obecnie Cieszęta w powiecie braniewskim). W liście do

Wiktorii Buszowej, datowanym 26 czerwca 1940 roku, pisał, że do 20 listopada 1939 roku przebywał wraz z Buszem w obozie na wyspie w Ostaszkowie. Rodzina Busza nie otrzymała od niego żadnej wiadomości.

Z obozu wywieziony został do Kalinina (obecnie Twer) zgodnie z listą NKWD nr 030/1 poz. 21 z 14 kwietnia 1940 roku i zastrzelony w budynku obwodowego NKWD, a jego ciało wrzucono do zbiorowego dołu we wsi Miednoje. Odznaczony Krzyżem Walecznych za walki na froncie oraz Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości. 6 lutego 1928 roku zawarł związek małżeński z Wiktorią Toporowicz z domu Dopierała, 7 września 1929 roku urodziła się im córka Eugenia.

Archiwum Państwowe w Katowicach, sygn. Pol. Woj. Śl: 75; P. Bauer, J. Zielonka, *Żołnierska droga przez mękę*, Kościan 1990, s. 23, 58; J. Zielonka, *Gostyński cień katyńskiego krzyża*, „Gazeta Gostyńska” 1990, nr 1, s. 6; J. Tucholski, *Mord w Katyniu*, Warszawa 1991, s. 275; R. Wołagiewicz, *Katyn w albumach rodzinnych*, Szczecin 1991, s. 118; „Przeгляд Policyjny” 1992, nr 2/3, s. 258-259; *Lista ostaszkowska*, Szczytno 1993, s. 38, nr 493; W. Śmigielski, *Gostyńska lista katyńska*, „Gazeta Gostyńska” 1994, nr 19, s. 33; *Rozstrzelani w Twerze*, Warszawa 1997, s. 37; *Miednoje: księga cmentarna*, Warszawa 2006, s. 84.